

Ochráňte si svoju rodinu! Informujte svojich drahých o ich zvýšenom riziku ochorenia na kolorektálny karcinóm!

Vieme ako sa cítite. Práve ste sa dozvedeli diagnózu, ktorú ste neočakávali: kolonoskopia odhalila pozitívny výsledok.

Veľa otázok sa vám bude v týchto chvíľach preháňať hlavou. Možno budete váhať: Mám to povedať rodine?

Dovoľte nám prosím pomôcť vám s touto nepríjemnou dilemou. Dnešná diagnóza totiž nie je dôležitá iba pre vás: ona paradoxne môže pomôcť práve vašej rodine.

Pýtate sa ako?

Vaša diagnóza môže totiž tak povediac odštartovať odhalenie zvýšeného rizika ochorenia na kolorektálny karcinóm vo vašej pokrvnej rodine. Pokrvní príbuzní človeka u ktorého bol diagnostikovaný kolorektálny karcinóm alebo črevné polypy sú ohrození jednoznačne vyšším rizikom ochorenia na kolorektálny karcinóm, než zvyšok populácie.

Vaša diagnóza predstavuje pre členov vašej rodiny príležitosť dožadovať sa adekvátnych preventívnych opatrení. Koniec koncov: ak viem, že patríam k jedincom so zvýšeným rizikom ochorenia na kolorektálny karcinóm mal by som urobiť potrebné kroky aby som sa pred týmto ochorením ochránil pomocou včasného skríningu.

Najpodstatnejšou vecou u ľudí s takouto rodinnou záťažou je začať so skríningom oveľa skôr než ľudia bez zvýšeného rizika. Ak sa kolorektálny karcinóm v rodine vyskytol u viac ako jedného člena rodiny, jeho alebo jej prvostupňoví príbuzní by mali podstúpiť svoju prvú preventívnu kolonoskopiu vo veku 25 rokov.

Chápeme, že pre vás môže byť ťažké rozprávať o svojom ochorení a o jeho možných dôsledkoch svojej rodine práve teraz. Uvedomte si však prosím: prekonaním zábran urobiť to práve teraz možno rozhodnete o tom, či vaše deti, súrodenci, rodičia ostanú aj naďalej zdraví.

Priložili sme vám materiály, ktoré by ste mohli potrebovať pri informovaní vašej rodiny o ďalších potrebných krokoch.

Prajeme vám všetkým iba to najlepšie.

Váš,

MUDr. ....

Čo to znamená „zvýšené riziko ochorenia na kolorektálny karcinóm“ pre moju rodinu?

Vaša rodina sa podieľa na zvýšenom riziku ochorenia na kolorektálny karcinóm u dospelaj populácie. od 5 až do 10% Takéto vyššie riziko familiárneho kolorektálneho karcinómu si vyžaduje uvedomenie si nasledovných skutočností:

- vaša vlastná diagnóza znamená, že vaše deti, súrodenci a rodičia majú štatisticky významne vyššie riziko možnosti ochorenia na kolorektálny karcinóm, ktoré je dva až štyrikrát vyššie než je tomu u populácie s bežným rizikom.
- toto je dôvod, pre ktorý odporúčame vašim deťom, súrodencom a rodičom, aby podstúpili svoj prvý skrining kolorektálneho karcinómu vo výrazne mladšom veku ako 50 rokov. Odporúča sa, že u ľudí, kde sa v rodine objaví iba jeden kolorektálny karcinóm, by mali pokrvní príbuzní absolvovať primárnu skriningovú kolonoskopiu medzi 40 a najneskoršie 45 rokom života.
- Ak sa však vo vašej pokrvnej rodine vyskytuje okrem vás kolorektálny karcinóm aj u viacerých príbuzných je pravdepodobné, že už ide o dedičné formy kolorektálneho karcinómu. V týchto prípadoch je potrebné, aby všetci prvostupňoví príbuzní absolvovali svoju prvú primárnu skriningovú kolonoskopiu už vo veku 25 rokov. Okrem toho by o tom mali byť informovaní špecialisti gastroenterológ a klinický genetik.

Ako mám toto všetko sprostredkovať mojej rodine ?

Drahý .....

V týchto dňoch som absolvoval skriningovú kolonoskopiu, pri ktorej mi bol zistený kolorektálny karcinóm (adenómový polyp). Počas diskusie s lekárom o mojom náleze, som sa dozvedel, že moji najbližší príbuzní - čím myslel: moje deti, súrodencov a rodičov – majú vyššie riziko ochorenia na kolorektálny karcinóm ako bežná populácia. Platí to aj na črevné polypy, ktoré sú začiatočným štádiom kolorektálneho karcinómu.

Tiež ma však informoval aj o tom, že ľudia s familiárnym rizikom ochorenia na kolorektálny karcinóm si môžu toto svoje riziko zmenšiť temer na nulu, ak sa podrobia skriningu. Keďže však ľudia s takýmto familiárnym rizikom môžu ochoriť na kolorektálny karcinóm alebo polypy v ďaleko mladšom veku, lekári odporúčajú aby absolvovali svoju prvú primárnu skriningovú kolonoskopiu vo veku 40, no najneskoršie do 45 rokov.

Chcel by som ťa požiadať s plnou vážnosťou, aby si nebral toto odporúčanie na ľahkú váhu. Dozvedel som sa, že temer všetky prípady kolorektálneho karcinómu sa dajú úspešne vyliečiť ak sa zistia vo včasnom štádiu. Naliehavo ťa preto žiadam, aby si túto šancu na vyšetrenie využil a zistenie prípadného včasného nádoru alebo polypu by ti zachránilo život.

A ešte niečo: vyšetrenie samotné je absolútne bezpečné a zvládnuteľné. Zistil som sám na sebe, že niet sa čoho obávať, pretože ak je potrebné dostaneš injekciu, ktorá ťa ochráni pred akoukoľvek nepríjemnosťou počas vyšetrenia.

Čim skôr sa odhodláš tým lepšie. Nespoliehaj sa na to, že sa cítiš úplne fit.

Všetko dobré ti praje, tvoj.....

Adresy pracovísk vykonávajúcich skriningové kolonoskopie nájdete na www.krca.sk

Podľa textov pripravených expertmi na podnet Felix-Burda nadácie preložil a upravil MUDr. Rudolf Hrčka CSc. vedúci skupiny pri SGS zodpovednej za skrining kolorektálneho karcinómu na Slovensku.